

MARTIN ŠRAJER / 29. 4. 2021

Bud' připraven!

Středoškolský profesor z žižkovské reálky Antonín Benjamin Svojsík se v létě roku 1911 vypravil do Anglie, aby přičichnul k tamější podobě skautingu. Po návratu do Čech sestavil pokusnou skautskou družinu z žáků své školy. V roce 1912 vydal knihu *Základy junáctví*, nedaleko hradu Lipnice založil první skautský tábor a začal novou metodu výchovy mládeže propagovat napříč svou vlastí. V červnu 1914 založil samostatný skautský spolek Junák – český skaut. O rok později složily slib první skautky.

Záměrem spolku Junák bylo zajistit mladým lidem ve věku deseti až osmnácti let harmonický vývoj, vést je k pohybu na čerstvém vzduchu, lásce k přírodě, lidem i vlasti. Důraz na vlastenectví odpovídal postavení českého národa v době vzniku hnutí. Na konci války existovalo mimo Prahu jen pár skautských oddílů. Za první republiky ovšem došlo k rozvoji. Vznikly nové spolky, vyšla řada příruček, počet členů nápadně vzrostl.

V roce 1923 měl Svaz junáků – skautů a skautek republiky československé již přes dvacet tisíc členů a členek. V téže roce byl do československých kin v rámci propagace skautingu a snahy zajistit mu přízeň veřejnosti i státních institucí uveden hodinový film Svatopluka Innemanna pojmenovaný podle skautského hesla: *Bud' připraven!*

Snímek natočený podle scénáře divadelníka a skautského vedoucího Františka V. Kučery kombinuje dokumentární svědectví o počátcích českého skautingu s jednoduchým smyšleným příběhem. Kromě pražských skautů a zaměstnanců panství rodu Schwarzenbergů ve filmu vystupují populární doboví herci Josef Šváb-Malostranský, Karel Fiala nebo Alexandra Dobrovolná.

Když jsou dva synové továrníka Jandery na začátku filmu dotázáni, co by rádi za vysvědčení plné jedniček, bez váhání odpovídají, že chtějí ke skautům. Vzápětí jsou

přidělení k 30. oddílu svazových skautů a vyrážejí na tábor v Letošicích. Společně s ostatními chlapci a vedoucími cestují nejprve vlakem, poté pokračují pěšky a nakonec plují na prámu. Během plavby se nad nimi tyčí zámek Orlík.

Na místě se pouštějí do stavby tábora, zachycené ve svižné stříhové sekvenci. Aby si diváci mohli udělat představu, jak skauti tráví čas, je první táborový den zrekapitulován krok za krokem od rána do večera. Po budíčku následuje opláchnutí v řece, ranní rozcvička, cvičení s lasem, oběd, sportovní hry, večerka...

S počínáním chlapců, přistupujících k okolnímu prostředí s respektem, kontrastuje chování čtveřice tzv. divokých skautů. V přírodě kouří, pijí, pytláčí a ničí stromy. Poté, co je spatří a nahlásí dvojice poslušných junáků, jsou hajným z lesa vykázáni coby škůdci. Zřetelně oddělení skautů od trampů bylo reakcí na dobové směřování obou skupin a na obavu, že se skauti budou v českých luzích a hájích též chovat nezodpovědně. Innemannův film diváky nenechává na pochybách, že skauti táboří vždy s úctou k přírodě.

Další příležitost demonstrovat svou uvědomělost dostávají skauti poté, co dcera majitele místního panství při vyjíždce spadne z koně. Mladíci rychle přivolávají pomoc. Při tom mohou předvést další ze skautských dovedností – signalizaci vlajkami. Po záchranné akci noví členové skládají slib u táborového ohně. Následujícího dne se celý tábor účastní slavnosti v zámecké zahradě, kam je za odměnu pozvala zachráněná. Idylický obraz skautingu je tak završen scénou, v níž mladé hrdiny přijímá panstvo. Z podzámčí se dostávají na zámek. V závěru se junáci vracejí po Vltavě zpět do Prahy.

Prostý, svižně vyprávěný film je především cenným historickým dokumentem o českém skautingu, který se tehdy stále nacházel v počátcích své existence. Přínosné jsou nicméně také záběry přírody. Neboť natáčení probíhalo na místech, která jsou dnes zatopená štěchovickou vodní nádrží, máme unikátní možnost vidět například bývalé Svatojánské proudy.

Malebné záběry povltavské krajiny byly některými skauty v době uvedení filmu dokonce ceněny výše nežli doprovodný hraný příběh, jak dokládá následující zamyšlení reakce jednoho nespokojeného diváka:

„V bio Na Slovanech byl předváděn nový skautský film *Bud' připraven!* Přáli jsme si dávno skautský film, a proto jsme byli příjemně překvapeni a potěšeni, že bylo konečně využito krásného a rušného skautského života pro film. Žel, že naše zvědavost a náš radostný zájem nebyly zcela uspokojeny. [...] Ve filmu jsou krásné fotografie, i režie je dobrá. Avšak děj filmu! Proč musejí vstoupiti jako nováčci do skautského oddílu právě hoši pana továrníka, kteří mají tak čítankově dobré srdce a přimluví se také za zahradníkovy chlapce? Proč se musí přihodit úraz právě slečně dceři pana majitele zámku, když jede na koni navštívit tábor skautů, proč vidíme jen život samého panstva? Je jistě zajímavé vidět ve filmu jezdit automobily a jezdce i jezdkyňe na koních, ale konečně takovou vzácností tato podívaná není, aby pro ni zcela zanikl demokratický ráz i duch skautingu. A skautík, tancující shimmy na zámecké slavnosti, bude právě vhodným předmětem výsměchu nepřátelům svazového skautingu; na pochybné umění tančiti shimmy se vztahuje také krásné heslo skautské? [...] Což nedalo se zachytiti nějaké scény s lesní zvěří, směšné příhody při kuchaření, nějaký příběh při nočních hlídkách? A proč není v celém filmu ani vidu, ani slechu o skautkách? Scény z jejich života byly by film obohatily a zpestřily, a propagace dívčího skautingu je stejně žádoucí, jako chlapeckého. Ve filmu *Bud' připraven!* Je sice také několik pěkných skautských scén, i divočí jsou dobře uvedeni jako odstrašující příklad, avšak rámec byl skautskému životu dán nevhodný.“^[1]

Film bude streamován na [Filmovém přehledu](#) ve čtvrtek 6. května v 17:00. Živý hudební doprovod: Wabi Experience.

Bud' připraven! (Československo 1923), režie: Svatopluk Innemann, scénář: František V. Kučera, kamera: Svatopluk Innemann, hrají: Karel Fiala, Luisa Hanková-Kučerová, Váša Benda, Olík Benda, František V. Kučera, Ela Kučerová, Josef Šváb-Malostranský a další. Poja Film, 62 min.

Poznámky:

^[1] If, Beseda. Úvahy filmového diváka – kacíře. *Čas*, r. 34, č. 29 (24. 11. 1923), s. 2–3.